

-Değini . Views-

III. Ulusal Sinema ve Felsefe Sempozyumu Açılış Konuşması

Serdar Öztürk

Akbank Sanat'ın değerli yöneticileri, SineFilozofi Dergisi'nin sayın editörü, SineFilozofi ekibi, Sempozyuma katkı sağlayan Ket Yapım yetkilileri, sempozyumda bildiri sunacak katılımcılar, saygıdeğer sanatçılar, yönetmenler ve dinleyiciler, III. Ulusal Sinema ve Felsefe Sempozyumu'na hoş geldiniz.

Kurucusu ve yayıncısı olduğum SineFilozofi Dergisi'nin her yıl geleneksel hale gelen sinema ve felsefe sempozyumunu bu sene online yapmaktayız. Pandemi süreci nedeniyle sempozyumu bu yıl YA yapmayacak erteleyecek, YA DA çevrimiçi yapacaktık. Yani filozof Kierkegaard'ın "Ya Ya da" kitabında da sıkça vurguladığı "ya ya da seçeneğiyle karşı karşıya kaldık ve seçimimizi yaptık. Çevrimiçi yapmaya karar verdik. Elbette bu karar felsefi ve etik olarak dahi tartışılabilir. Bazıları fiziksel mekanda sempozyum yapmanın yararlarını savunabilir. Örneğin şunları ileri sürebilir: Fiziksel mekânlarda sosyalleşmenin entelektüel ortama daha fazla katkısı vardır, beş duyumuzun tümünü işletme şansına sahibizdir. Bunların hiçbirisine online ulaşamayız. Bunun gibi pek çok gerekçe nedeniyle sempozyumun çevrimiçi yerine, fiziksel mekânda yapılması savunulabilir. Ancak bu Ya seçeneğinin dışında Ya da seçeneğimize, yani sanal ortamda sempozyum düzenlenmesinin gerekliliği de şu tip argümanlarla iddia edilebilir: Çevrimiçinin de kendine dair avantajları, üstünlükleri olabilir; maddi olanaksızlıklar ve zaman sorunu nedeniyle İstanbul'a gidemeyen dinleyiciler açısından çevrimiçi yapmak avantajlıdır; katılımcılar kendilerini sanal ortamlarda daha rahat hissedebilirler; nihayetinde zaman-mekan sorunlarının üstesinden gelmede çevrimiçi bizlere daha rahat imkanlar sunabilir.

Ama nihayetinde hangisini seçersek seçelim, tartışılacak, artık bırakılan bir husus hep olacaktır. Bu durumda seçim yapmalıydık, seçimimizi çevrimiçi lehine kullandık. Tartışılabilir. Ama felsefe de böyle değil midir? Paradokslar üzerine düşünmek. Gelgelelim memnuniyetle bildirmeliyim ki, dinleyici talep formlarımıza ve sosyal medyamıza bırakılan, tarafımıza yazılan e-maillerden anlaşıldığına göre sempozyumu çevrimiçi yapmamız olumlu karşılandı.

Nihayetinde yeni durumlara karşı kendimizi adapte etmeliyiz. Sinema Felsefesi topluluğu olarak bazen 5 duyumuzu işlettiğimiz fiziksel mekânlarda bazen de bazı duyumlarımızı işletemediğimiz sanal mekânlarda yer alacağız. SineFilozofi olarak başından beri sanal dünyada hep vardık, varız ve olacağız. Instagram'da, YouTube'da, Twitter'da, Facebook'ta, Spotify'da, elektronik dergi olarak internette başından beri varız. Şimdi zorunluluk nedeniyle bir yenisini ekledik sadece: online sempozyum. Ama bu geçici bir durum. Normal şartlar oluştuğunda kaldığımız yerden devam edeceğiz, gelenekselleşen mekânımızda, gelenekselleşen ilişkilerimizde.

Değerli dostlar,

Daha önceki konuşmalarımda belirttiğim gibi, bizim ilkemiz sinema ve felsefe buluşmasını felsefenin ilk doğduğu mekâna, pazaryerine indirmek. Aslında indirmek demeyelim, pazaryeriyle buluşturmak. Orada heyecanlı, tutkulu, istekli, kendilerini gerçekleştirmek isteginde olan amatör ve profesyonellerle yeni serüvenlerin tohumları atılabilir inancındayız. Sağlıklı bir sinema eleştirisi olmadan düşünceyi yeni olanaklara açan filmlerin üretiminde sorunlar olacağına inanmaktayım. Nitelikli bir sinema eleştirisi de, gözlerimizin ve kulaklarımızın geliştirilmesinden geçer. Sinemayı sadece basit bir eğlence olmanın ötesinde

görebilmek, filmlerde düşünce olduğunu hissedebilmek için sinema felsefesi dergisi, dergi etrafında sempozyumlar ve kamusal tartışmalar çok önemli. Başından beri bunu yapmaya çalışıyoruz. Türkiye’de sinema felsefesini kuran SineFilozofi Dergisi, çıraklar, kalfalar ve ustalarla sinefilozofik yolculuğunu sürdürüyor.

Değerli sinefilozoflar;

Bu yolculuğumuz karşılıksız kalmadı. Bu yıl da sempozyuma yoğun ilgi gösterildi. Sempozyum online olmasına karşın, çok sayıda bildiri geldi; bilim kurumumuzun değerli üyeleri sunulmaya değer bildirimleri özenle seçti. Sonra programı oluşturduk, hazırlıklarımızı yaptık ve şimdi karşınızdayız. Umarım verimli geçer, zihninizde yeni sorular oluşur ve bu münasebetle bunları yanıtlamak üzere yeni felsefi yolculuklara çıkarsınız.

Değerli dinleyiciler,

Felsefi yolculuğumuzu SineFilozofi Dergisi etrafından yürütüyoruz. Elektronik uluslararası bir dergi olan SineFilozofi bu yıl editör kadrosuna dünyaca ünlü, saygın 3 sinema felsefecisini katarak gücünü artırdı. Daha önce uluslararası editör kurulumuzda yer alan Adrian Martin, Gary Zabel, Anna Stavrakolopou ve Aynur Kerimova’ya ek olarak Tarja Laine, Patricia Pisters ve Thomas Wartenberg dergimize katıldı. Uluslararası alan indeksi yanı sıra, ulakbim tr dizin ve diğer önemli indekslerde yer alan dergimiz, yönetmen görüşmeleriyle, makaleleriyle, değinileriyle yolculuğuna devam ediyor. Dergimiz Aralık sayısından itibaren Emerging Indekse başvurarak AHCI ve Social Science Citation indeksin temel basamağını tamamlamayı hedefliyor. Bu arada SineFilozofi sosyal medyadaki kamusal paylaşımları ile gözlere ve kulaklara seslenmeye devam ediyor. YouTube kanalımızla geniş kitlelere ulaşıyor. Yazı ve imajlar eşliğinde felsefe yapmayı sürdürüyor.

Değerli sinefilozoflar,

Dünyada dahi yeni gelişen ve pek çok ülkede henüz kurulmayan sinema felsefesinin temellerini Türkiye’de 2016’da kurmanın mutluluğu içindeyiz. Bu zemin üzerinde her yıl düzenlediğimiz sinema ve felsefe sempozyumları minör oluşumumuzun gücünü giderek artırmakta. Bunun bilincindeyiz. Kanımca bu tür entelektüel faaliyetlerin en önemli yararı; para ve iktidar motivasyonlarının dışında hakiki anlamıyla bir paylaşımı, bir dayanışmayı, işbirliğini, entelektüel ve sanatsal alışverişi özerk zeminde işletmesinden kaynaklanıyor. Böylece giderek özneleşebiliyoruz.

Alain Badiou’nun sıkça metinlerinde belirttiği gibi icat edeceğimiz hakikatlerin değişik yüzleri olabilir: aşk, politika, sanat ve bilim. SineFilozofi dergisi etrafındaki faaliyetler sanat ve bilimi birbiriyle Nietzscheci anlamda Apollonik ve Diyonsosçu bir ilişkiye yerleştirmeye gayret etmekte. Bu bizim seçimimiz, ne kuru ve soyut bir mantık, ne de mantığı tamamen bir kenara bırakan esrime hali.

Değerli izleyiciler,

Bizim bu seçimimiz aynı zamanda yeni bir sinema eleştirisidir. Eski sinema eleştirisi sinemayı bir temsil, bir gölge, kavramların basit illüstrasyonu, göstergesi olarak görmektedir. SineFilozofi olarak biz seçimimizi yaptık: sinema temsil değildir, sinema basit bir eğlence değildir, sinema gerçek dünya denilen dünyanın yansıması da değildir; önce fiziksel denilen dünya sonra sinema yoktur. Sinema kendi başına gerçektir, hatta gerçekliği icat eder, yeni gerçeklikler yaratır. Sinema sinemadır. Badiou’nun dediği gibi sadece bedenler, diller ve hakikatler vardır. Sinema bir beden ve hakikattir. Sinema bizlere gerçek etki yapar, rengiyle, kurgusuyla, kamera hareketiyle, açısıyla, müziğiyle yaşamı aşar, taşar. Sinema aynı zamanda günlük yaşam içinde göremediğimiz kendimizi, diğer insanları, hayvanları, bitkileri, inorganik dünyayı ve *Interstellar* ve *Contact* gibi filmlerde olduğu gibi evreni, galaksileri bizlere yeni bakış açılarıyla gösterir. Zamanı sinema ile görür ve işitiriz. Sinema fiziksel gerçekliği ifşa eder ve özgürleştirir.

Sinemadaki imajlar tutkuludur, duygulanımlarımıza hitap eder. O halde sinemadaki düşünce kuru bir düşünce değildir, soğuk, otomatik, soyut bir mantığı içeren düşünce hiç değildir. Sinemadaki düşünce tutkulu bir düşüncedir, bütün benliğimizi, duygu ve duygulanımla saran bir düşüncedir. O halde ona uygun, onunla birlikte yol alan bir sinema eleştirisinin yanında olmalıyız: duygulu, tutkulu, coşkulu, sevinçli, yaşama bağlı ve yaşamla birlikte; gökyüzünde değil, kuru ve soyut bir mantığın yanında hiç değil.

Değerli sinedostlar,

Çevrimiçinde 3 Gün boyunca sizleri ağırlamaktan keyif duyacağız. Olağanüstü talep nedeniyle oturumları aynı zamanda YouTube'dan canlı yayınlamaya karar verdik. Bu anlamda da bir kopuş yarattık.

Akademik bildirilerin yanı sıra, bu yıl ilk defa Türk Sinemasına Emek Verenler Panel serisini başlattık. İlk olarak Tunç Başaran'dan başlıyoruz. Bunun yanı sıra, bu yıl ilk uzun metraj filmini de çeken, çok yönlü sanatçı Ercan Kesal moderatörlüğünde, Türkiye'de Sinemanın Sorunları üzerine paneli izleyebilirsiniz. İlginç bir başka panelimiz montajın düşünce ile ilişkisi üzerine olacak. Her yıl olduğu gibi, pratik ile teori yan yana yer alacak. Oturumları ve panelleri kaçırdınız mı? Üzülmeyin, yine kayda alıyoruz. Bir mani çıkmazsa YouTube kanalımızda yayınlayacağız.

Değerli sinefilozoflar,

Geçen yıl konuşmamı bitirirken söylediğim ifadeler bu yıl pandemi ile birlikte daha önemli hale geldi. Ölümü hatırla, Memento Mori'den ziyade Yaşamı Hatırla, Memento Vivere! diyerek konuşmamı bitirmiştik. Sanat ölüme direnişse, hem sanat hem de düşünsel boyutu olan sinema çift katlı bir direniştir. Yaşamda her zaman daha fazlası varsa, biz de bu tür faaliyetlerle bu fazlayı arayacağız ve daha ötesi yeni fazlalıklar yaratmaya çalışacağız. Ama birlikte ve sizlerle...

İyi ki varsınız.

Teşekkürler.